

Η Ελένα Κουτριάνου (Πτυχίον Φιλολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών [1990]· M.A. London Univ. [1992]· D.Phil. Oxford Univ. [1997]· Μεταδιδακτορική υπότροφος I.K.Y., Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών [1999]), είναι Καθηγήτρια στο γνωστικό αντικείμενο «Νεοελληνική λογοτεχνία: Θεωρία της Λογοτεχνίας – Συγκριτική Γραμματολογία» του Τμήματος Φιλολογίας, της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Διετέλεσε πρόεδρος του Τμήματος Φιλολογίας (επί δύο θητείες, 2018-2020 και 2020-2022), διευθύντρια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Αρχαία και Νέα Ελληνική Φιλολογία» (2018-2022) και αναπληρώτρια διευθύντρια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Βυζαντινός Κόσμος» του Τμήματος Φιλολογίας (2018-2022). Είναι διευθύντρια του «Εργαστηρίου Συγκριτικής Γραμματολογίας και Θεωρίας της Λογοτεχνίας» του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Έχει επίσης διδάξει στο Institute for Medieval and Renaissance Studies, Oxford Univ., στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και στο Πανεπιστήμιο Πατρών.

Οι δημοσιεύσεις της περιλαμβάνουν τους τόμους:

- *Με άξονα το φως, Η διαμόρφωση και η κρυστάλλωση της ποιητικής του Οδυσσέα Ελύτη* (Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Ακαδημία Αθηνών, 2002),
- Γ. Μ. Βιζηνού, *Τα ποιήματα*, τόμ. Α΄-Γ΄ (φιλολογική επιμ. και σχόλια) (Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Ακαδημία Αθηνών, 2003),
- *Η Συγκριτική Γραμματολογία: Σύγχρονες τάσεις* (επιμ.) (Μεσόγειος [Πανεπιστήμιο Κύπρου] και Ελληνικά Γράμματα, 2005),

- Δ. Παπαρρηγόπουλου, *Ποιήματα* (φιλολογική επιμ.) (Ιδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Ακαδημία Αθηνών, 2006),
- *Μα τι γυρεύουν οι ψυχές μας ταξιδεύοντας; Αναζητήσεις και αγωνίες των ελλήνων λογοτεχνών του Μεσοπολέμου (1918-1939), Διεθνές Συνέδριο προς τιμήν του Peter Mackridge* (συνεπιμέλεια με την Έλλη Φιλοκόπρου), (Νεφέλη, Αθήνα 2018),
- *Nicolas Calas – Nanos Valaoritis: A Literary Correspondence (1958-1967)* (φιλολογική επιμέλεια, μεταγραφή, υπομνηματισμός, επίμετρα και εισαγωγικό δοκίμιο), (Nefeli, 2021),
- Γ.Μ. Βιζυηνού, *Το χειρόγραφο «Λυρικά»* (φιλολογική επιμ. και σχόλια) (Ιδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Ακαδημία Αθηνών, 2023).
- *Η αλληλογραφία του Νίκου Γκάτσου* (φιλολογική επιμέλεια, μετάφραση των αγγλικών επιστολών, εισαγωγή), (Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα [υπό έκδοση]).

Άλλα δημοσιεύματα (επιλογή):

- «Surrealism Revisited». Εισαγωγικό δοκίμιο στο αφιέρωμα του περιοδικού *International Quarterly* για τον διεθνή υπερρεαλισμό (τίτλος αφιερώματος: «Disordered Houses: Surrealism and Beyond»). *International Quarterly*, 3.1 (1998), σσ. 10-17. Επίσης επιμέλεια του αφιερώματος.
- «Pierre Reverdy: Εκείνη η συγκίνηση που καλείται ποίηση...». Εισαγωγικό κείμενο για την ποιητική του Reverdy, στο αφιέρωμα στον Pierre Reverdy του περιοδικού *Το Πλανόδιον*. Επιμέλεια του αφιερώματος. *Το Πλανόδιον*, 6.27 (Ιούν. 1998), σσ. 468-478.
- «Τα Ανοιχτά χαρτιά και τα κλειστά περιοδικά. Για τη μεθοδολογία προσέγγισης του δοκιμιακού έργου του Οδυσσέα Ελύτη». *Ο Πολίτης*, 62 (Μάρτ. 1999), σσ. 59-62.
- «Odysseas Elytis on Poetry: The Synthetic and the Analytical View of the Poem», *Σύγκριση / Comparaison*, 10 (1999), σσ. 96-124.
- «Odysseas Elytis and the Censoring of Automatism in Greek Surrealism». Κεφάλαιο στον συλλογικό τόμο *André Breton; The Power of Language*, επιμ.

- Ramona Fotiade. Elm Bank, Exeter 2000, σσ. 149-159.
- «Odysseas Elytis and K.G. Karyotakis: I Know Him no Longer?...», *Journal of Modern Greek Studies*, 18 (Οκτ. 2000), σσ. 413-449.
  - «Το Άξιον Εστί και η αισθητική του κυβισμού». Κεφάλαιο στον συλλογικό τόμο *Δεκαέξι κείμενα για το Άξιον Εστί*. Ίκαρος, Αθήνα 2001, σσ. 36-55.
  - «Οι της μη συμμορφώσεως Απολινέρ και Εμπειρικός και η ερμηνεία ενός πίνακος του Πικάσσο». Αφιέρωμα στον Ανδρέα Εμπειρικό, «Βιβλιοθήκη», *Ελευθεροτυπία*, 8 Ιουν. 2001.
  - «Η διαλεκτική της διάστασης στη “Μήδεια” του Βασίλη Ζιώγα, τον “Πατέρα” του August Strindberg και τη “Γέρμα” του Federico García Lorca: Μια ανάγνωση βασισμένη στη θεωρία της Julia Kristeva», *Δια-κείμενα (Ετήσια Έκδοση του Εργαστηρίου Συγκριτικής Γραμματολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης)*, 4 (2002), σσ. 159-175.
  - «“Η επιδημία της υπαλληλίας εν Ελλάδι” και “Ο Χρόνης”»: Από άγνωστο αυτόγραφο τετράδιο του Δημητρίου Παπαρρηγοπούλου», *Τα Νέα του Ε.Λ.Ι.Α.*, 62 (Μάιος 2003), σσ. 32-38.
  - «Με αφορμή μία μετάφραση του Γ.Μ. Βιζυηνού ή Ποίος ήταν ο ποιητής των “Αγαλμάτων του Παρθενώνος”», *Μικροφιλολογικά*, 15 (Φθιν. 2003), σσ. 32-35.
  - «Προς μίαν αναθεώρηση του ελληνικού υπερρεαλισμού: Η ελλην(οκεντρ)ική θεώρηση του πολιτισμού και το υπερρεαλιστικό ιδεώδες», στον τόμο *Η λογοτεχνία σήμερα: Όψεις, αναθεωρήσεις, προοπτικές*. Πρακτικά Συνεδρίου, Αθήνα 29, 30 Νοεμβρίου - 1 Δεκεμβρίου 2002, επιμ. Άντα Κατσίκη-Γκίβαλου. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2004, σσ. 419-424.
  - «Η τέχνη της διακύβευσης: Νικόλας Κάλας», στον τόμο *Λογοτέχνες και λογοτεχνία στην εποχή της παγκοσμιοποίησης*. Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου, 24-26 Οκτωβρίου 2003. Σύνδεσμος Φιλολόγων Καρδίτσας, Καρδίτσα 2004, σσ. 38-46.
  - «Η ανασύνθεση και απόδοση των ποιημάτων της Σαφούς και η ποιητική του Οδυσσέα Ελύτη», *Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών*, τ. Λς' (2004-2005), Αθήνα 2005, σσ. 439-449.
  - «Ποιήματα του Δ. Παπαρρηγόπουλου στη δημοτική», *Μικροφιλολογικά*, 17

- (Ανοιξη 2005), σσ. 23-25.
- «Η λειτουργία της ειρωνείας στον “Μπολιβάρ” του Νίκου Εγγονόπουλου: Η διακειμενικότητα και η θεωρία της συνάφειας στη διεπιστημονική προσέγγιση της υπερρεαλιστικής λογοτεχνίας και ζωγραφικής». *Κ: Περιοδικό Κριτικής, Λογοτεχνίας και Τεχνών*, 7 (Μάρτ. 2005), σσ. 4-16.
  - «*Publica materies priuati iuris erit*. Διακειμενικότητα: Το κείμενο, το διακείμενο, το περικείμενο και ο αναγνώστης». Περιλαμβάνεται στον συλλογικό τόμο *Η Συγκριτική Γραμματολογία στην Ελλάδα: Σύγχρονες τάσεις* (επίσης επιμέλεια, εισαγωγή και βιβλιογραφία. Βλ. πιο πάνω, αρ. [β'] 3). Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κύπρου «Μεσόγειος» και Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2006, σσ. 105-127.
  - «Ελληνική θανατογραφία: Η λογοτεχνική (αυτο)βιογραφία στις αρχές του 21ου αιώνα». *Εντευκτήριο*, 70 (Σεπτ. 2005), σσ. 56-63.
  - «Poetry as Recomposition: Odysseas Elytis Translating Sappho». *Modern Greek Studies (Australia and New Zealand)*, 13 (2005), σσ. 192-205.
  - «Συνδυασμός ρομαντισμού και ανανέωσης». Αφιέρωμα στον Γ.Μ. Βιζυηνό, «Βιβλιοθήκη», *Ελευθεροτυπία*, 19 Μαΐου 2006, σσ. 12-14.
  - «Η ζωγραφική, ο κινηματογράφος και το θέατρο στην ποίηση του Οδυσσέα Ελύτη». Περιλαμβάνεται στον συλλογικό τόμο *Επιστημονικές – Επιμορφωτικές Διαλέξεις Ακαδημαϊκού έτους 2004-2006*, επιμ. Χ. Σταματοπούλου-Βασιλάκου, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Ναύπλιο 2006, σσ. 205-218.
  - «Intertextuality and Relevance Theory in the Interdisciplinary Approach to Surrealist Literature and Painting; A Case Study: Nikos Engonopoulos’ “Bolivar”». Περιλαμβάνεται στον συλλογικό τόμο *Tendances actuelles de la Littérature comparée dans le Sud-est de l’Europe / Contemporary Trends of Comparative Literature in South-Eastern Europe*, επιμ. Άννα Ταμπάκη, Institut de Recherches Néohelléniques, Fondation Nationale de la Recherche Scientifique / Institute for Neohellenic Research, The National Hellenic Research Foundation; Séminaire de Littérature comparée et d’Histoire des idées / Seminar on Comparative Literature and History of Ideas. Τετράδια Εργασίας αρ. 29, [Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών], Αθήνα 2006, σσ. 145-154.
  - «Η πραγματολογία της αναπαράστασης: Α. Σαμαράκης, 1919- και άλλες

- ιστορήσεις». Περιλαμβάνεται στον συλλογικό τόμο *Ημερίδα για τον Αντώνη Σαμαράκη*, Πρακτικά Ημερίδας, Σάββατο 4 Νοεμβρίου 2006, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Καλαμάτα 2006, σσ. 47-59.
- «Η αγγλο-παγκοσμιοποίηση και το ελληνικό μυθιστόρημα», στον τόμο *Διαπολιτισμικότητα, παγκοσμιοποίηση και ταυτότητες*, επιμ. Ελένη Χοντολίδου, Γρηγόρης Πσχαλίδης, Κυριακή Τσουκαλά και Ανδρέας Λάζαρης, Γλωσσική επιμ. Γιώργος Μιχαηλίδης, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2008, σσ. 486-497.
  - «Το σύγχρονο αυτοβιογραφικό μυθιστόρημα: Ορισμένες περιπτώσεις και θεωρητικά ζητήματα», στον τόμο *Γραφές της μνήμης, Σύγκριση – Αναπαράσταση – Θεωρία*, επιμ. Ζ.Ι. Σιαφλέκης, Ελληνική Εταιρεία Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας, Gutenberg, Αθήνα 2011, σσ. 287-304.
  - «“Εσπούδαζον κατά τον χρόνον εκείνον εν Γοττίγγη...”»: Ζητήματα ποιητικής στο έργο του Γ. Μ. Βιζυηνού και το χειρόγραφο “Λυρικά”», στον τόμο *Το εύρος του έργου του Γ. Βιζυηνού, Παλαιότερες αναγνώσεις και νέες προσεγγίσεις, Εις μνήμην Κυριακής Μαμώνη*, [επιμ. Νίκος Μαυρέλος], Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Εκδόσεις Σοκόλη-Κουλεδάκη, Αθήνα 2012, σσ. 19-26.
  - «Η αναζήτηση μεθόδου: Η λαϊκή παράδοση και η ποίηση του Γ.Μ. Βιζυηνού», στο *Λαϊκός πολιτισμός και έντεχνος λόγος (ποίηση – πεζογραφία – θέατρο), Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου (Αθήνα 8 -12 Δεκεμβρίου 2010)*, επιμ. Γιώργος Βοζίκας, Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, Ακαδημία Αθηνών, Αθήνα 2013, τ. 1, σσ. 749-761.
  - «Οι “πεθαμένες καλογριές” και το φάσμα του γαλλικού υπερρεαλισμού στην κατοχική Ελλάδα: Το έργο του Νίκου Γκάτσου», στον τόμο *Ένας χαμένος ελέφαντας. Εκατό χρόνια από τη γέννηση του Νίκου Γκάτσου*, επιμ. Αγαθή Δημητρούκα και Δημήτρης Αρβανιτάκης, Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2015, σσ. 101-08.
  - «Θέσεις του Gérard Genette και του Paul de Man για τη ρητορική και την ποίηση και ορισμένα στοιχεία για την ποιητική της Κικής Δημουλά», στον τόμο *Λογοτεχνικές διαδρομές: Ιστορία, θεωρία, κριτική, Μνήμη Βαγγέλη Αθανασόπουλου*, επιμ. Θανάσης Αγάθος, Χριστίνα Ντουσιά, Άννα Τζούμα, Καστανιώτης, Αθήνα 2016, σσ. 270-279.

- «Το κολάζ, η ζωγραφική και η ποίηση: Η τέχνη και η τεχνική στη σκέψη και το έργο του Οδυσσέα Ελύτη», στον τόμο *Μα τι γυρεύουν οι ψυχές μας ταξιδεύοντας; Αναζητήσεις και αγωνίες των ελλήνων λογοτεχνών του Μεσοπολέμου (1918-1939)*, Διεθνές Συνέδριο προς τιμήν του Peter Mackridge, επιμ. Ελένα Κουτριάνου και Έλλη Φιλοκύπρου, Νεφέλη, Αθήνα 2018, σσ. 322-338.
- «Τιμαριώτης του πελάγουσ ή Αιγαιογραφία; Μια διακειμενική συνάντηση του Γιώργου Θεοτοκά και του Περικλή Γιαννόπουλου με τον Οδυσσέα Ελύτη», στον τόμο *Θέματα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας του 20ού αι. Διεθνές Συμπόσιο προς τιμήν της Έρης Σταυροπούλου*, επιμ. Θανάσης Αγάθος, Λητώ Ιωακειμίδου, Γιάννης Εούριας, Gutenberg, Αθήνα 2020, σσ. 218-226.
- «Η επιστολική τέχνη (*mail art*)», *Χάρτης*, 32 (Αύγουστος 2021), ηλεκτρονική έκδοση: <https://www.hartismag.gr/hartis-32/eikastika/h-epistolikh-texnh-mail-art>
- «Η μνημειακότητα της τέχνης του θανάτου: “Οι τάφοι της Ραβέννας” του Yves Bonnefoy και “Τα επιτύμβια” του Οδυσσέα Ελύτη», Αφιέρωμα Οδυσσέας Ελύτης, *Χάρτης*, 35 (Νοέμβριος 2021), ηλεκτρονική έκδοση: <https://www.hartismag.gr/hartis-35/afierwma/h-mnhmeiakothta-ths-texnhs-toy-oanatoy-oi-tafoi-ths-rabennas-toy-yves-bonnefoy-kai-ta-epitymbia-toy-odyssea-elyth>
- «Ανάμεσα στις γραμμές: Διαβάζοντας την αλληλογραφία του Νίκου Γκάτσου», Αφιέρωμα Νίκος Γκάτσος, *Χάρτης*, 37 (Ιαν. 2022), ηλεκτρονική έκδοση: <https://www.hartismag.gr/hartis-37/afierwma/anamesa-stis-grammes-diabazontas-thn-allhlografia-toy-nikoy-gkatsoy>
- «Ποιήματα από το χειρόγραφο “Γ.Μ. Βιζυηνού *Λυρικά*” των Γενικών Αρχείων του Κράτους (Γ.Α.Κ.)», *ΝΕΔΑ – Επιστημονική Επετηρίδα Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου*, τ. 2, Ηρόδοτος, Αθήνα 2022, σσ. 547-596.
- «A Possible-Worlds-Theory Approach to the Fictional Worlds of Kosmas Politis and the Multiple-Subject Autobiography». Ανακοίνωση στο Συνέδριο «Modern Greek in Oxford: A Conference in Honour of Peter Mackridge», Oxford University, 12 Μαΐου 2007. Περιλαμβάνεται στον τόμο *Ο περίπλους της Θεωρίας: Τιμητικός τόμος για την Άννα Τζούμα*, επιμ. Πέγκυ Καρούζου,

Δημήτρης Αγγελάτος, Χριστίνα Ντουινιά, Τιτίκα Καραβία, Gutenberg, Αθήνα (υπό έκδ.).

- «*Η μετατόπιση του ονείρου στη γραφική παράστασή του: Τα «σήματα-κοσμήματα» στο Σηματολόγιον και οι ρήσεις από τη Μαρία Νεφέλη*», Ανακοίνωση στο Συνέδριο «Οδυσσεάς Ελύτης: 40 χρόνια από την απονομή του Νόμπελ», Αθήνα, 2019. Περιλαμβάνεται στον υπό έκδοση τόμο των πρακτικών, Ίκαρος, Αθήνα (υπό έκδ.). Επίσης, περ. *Χάρτης*, 48 (1 Δεκ. 2022).
- «*Με την παλάμη τ' ουρανού στο μέτωπό μου: Η ποιητική της απώλειας στο έργο του Βύρωνα Λεοντάρη*». Ανακοίνωση στην Επιστημονική συνάντηση «Τα ποιήματα συμβαίνουν: ο Βύρων Λεοντάρης και η εποχή του», Τμήμα Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Πελοποννήσου – Τμήμα Ε.Μ.Μ.Ε. Ε.Κ.Π.Α., Αθήνα, 21-22 Οκτωβρίου 2022 (πρακτικά συνεδρίου, υπό έκδ.).
- «*Αισθητικά ζητήματα στο έργο του Νίκου Γκάτσου*». Ανακοίνωση στο Επιστημονικό Συνέδριο «Νίκος Γκάτσος – Κι αν θα διψάσεις για νερό θα στύψουμε ένα σύννεφο», Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών – Μουσείο Σολωμού, 11, 12 και 13 Νοεμβρίου 2022 (πρακτικά συνεδρίου, υπό έκδ.).
- «*Η τεχνική του assemblage στην Έρημη χώρα του Τ.Σ. Eliot και στην ποίηση του Γιώργου Σεφέρη*». Ανακοίνωση στο Διεθνές Συνέδριο «Εκεί που σμίγουν οι καιροί: αφιέρωμα στη μνήμη του Μιχάλη Πιερή», Πρεσβεία Κύπρου, Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας Κύπρου, ΘΕ.ΠΑ.Κ., Τμήμα Φιλολογίας Ε.Κ.Π.Α., Τμήμα Ε.Μ.Μ.Ε. Ε.Κ.Π.Α, Αθήνα, 24-25 Νοεμβρίου 2022 (πρακτικά συνεδρίου, υπό έκδ.).